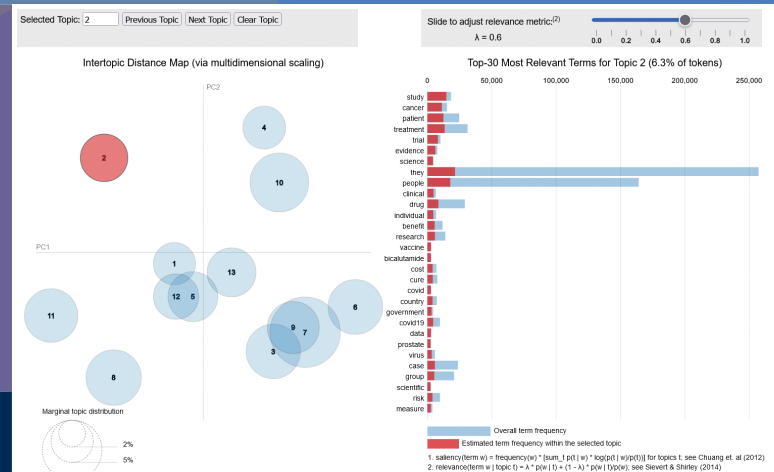

Online depressziós fórumok feltérképezése és optimalizálása

Kutatásvezető: Dr. Sík Domonkos

ELTE Társadalomtudományi Kar
Szociológiai Intézet
sik.domonkos@tat.k.elte.hu

Online depressziós fórumok feltérképezése és optimalizálása

Milyen problémára keres megoldást?

Az *e-mental health* közösségek a COVID-19-járvány óta különösen fontosá váltak: a társadalmi távolságtartás és a karantén szabályok nemcsak a mentális terhek növekedését eredményezték, hanem a személyes tanácsadást is megakadályozták. Így egyre többen kezdtek online segítséget keresni. Ez a tendencia szolgált kutatásunk kiindulópontjával: azt vizsgáltuk, hogy a COVID-19 milyen hatással van a depresszióról szóló laikus, fórumalapú diskurzusokra. Ehhez egy járványkitörés előtti és utáni szövegkorpuszt hasonlítottunk össze természetes nyelvfeldolgozás segítségével.

Milyen módon oldja meg a problémát?

Adatbázisunk 339.550 nyilvánosan elérhető bejegyzésből áll, melyeket 2016. február 15. és 2020. december 31. között posztoltak a legnépszerűbb angol nyelvű online egészségügyi fórumokon. A számítógépes szövegelemzés egy eszközt, a strukturális topikmodell (STM) használtuk a korpusz feldolgozására. A modell feltételezi néhány látens téma meglétét (amelyeket szavak feletti multinomiális eloszlásokként határoz meg), és minden egyes posztot e témák keverékének tekint, amelyek egymással korrelálhatnak és amelyeket befolyásolhatnak bizonyos metaváltozók (itt: a járványkitörés előtti vagy utáni időpont).

Kutatási eredmények

Általánosságban elmondható, hogy a diskurzus szerkezete nem alakult át alapvetően: szinte minden korábban feltárt monologikus és interaktív mintázat megfelelője ismét megtalálható volt. Azt vártuk, hogy a COVID-19 kifejezettebb szerepet kap, és a témák e köré összpontosulnak, de eredményeink szerint nem így történt. Az *e-mental health* közösségi diskurzusok elemzése alapján a COVID-19 hatása a depressziós témákra ambivalens. A pandémia nem foglalta el a depressziós fórumok diszkurzív terét, mégis annak számos aspektusát átalakította: új kritikai horizont nyílt meg; a biomedikális tekintély megerősödött; az énközpontú perspektívák finomodtak; a korábban megkérdőjelezhetetlen diszkurzív keretek töredezetté váltak; és a vészhelyzet horizontja háttérbe szorította a korábbi kockázati perspektívát. Ebben az értelemben, még ha a világjárvány meg is növelte a depresszió egyéni terheit (ami a diszkurzív tevékenység számos szintjén kimutatható) és megerősítette a biomedikális megoldásokat, a diszkurzív teret is átstrukturálta oly módon, ami új kritikai horizontokat nyit és a reifikáló hatalmi struktúráktól való viszonylagos megszabadulást teszi lehetővé.

Társadalmi innovációs vonatkozások

Ami a gyakorlati megvalósítást illeti, ezeket a dinamikákat szisztematikusan lehet megközelíteni: a megnövekedett kontingenciát fokozott online támogató kapcsolatokkal és koncentrált figyelemmel kell kezelni; a kritika és a kapcsolódó önkifejezés terét védeni kell, míg a szélsőséges, összeesküvés-elmélet-szerű hangokat ellenőrizni, s az interaffektív megoldások keresésének interaktív terét ápolni kell. A COVID-19 nemcsak a betegséggel kapcsolatos kérdések megvitatására ad lehetőséget, hanem a késő modern lét tágabb struktúráira való reflektálásra is: ebből a lehetőségből a depressziós fórum résztvevői profitálhatnak, ha megfelelő támogatást kapnak.

